

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre 4 .

Egész évre 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.

Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Szocializmus.

1.

Minden kornak volt uralkodó eszméje, amelyért az emberiség küzdött, vagy a küzdelmet irányította, avagy lelkesítette a küzdőket. Az eszméket a viszonyok teremtték s felismert, vagy félreismert emberi jogok kiküzdése érdekében folyt a harc.

Ma a szocializmus tanával foglalkoznak kiváló előszeretettel az emberek s legtöbbben anélkül, hogy akár elméleti, akár gyakorlati oldaláról ismernék. A legszentebb nemzeti jogok védelme által indokolt foradalmat is félre ismerték, vagy tudatosan félre magyarázták azok, akiknek önző érdekét veszélyeztette. Pedig a forradalom se pusztító tűz, se romboló vihar; hanem villámlás, amely tisztít és felráz. A szocializmus se veszélyes tan, sőt az emberi jogok kielégítése érdekében indokoltan lett a modern kor uralkodó eszméjévé. Csakhogy — sajnos — a kérdést hamisan, vagy tudatlanul kezelik. Ennek szomorú következménye a munkaadók és munkások között folyó áldatlan viszály, az a forrongás, mely a társadalmi békét feldulja, a szembe helyezkedett, harcra kényszerített osztályok jólétét, ekzisztenciáját kockára teszi.

A modern szocializmus tantétele, hogy: a munka értéke szerint legyen megfizetve, a munkás megélhetése legyen biztosítva, a munkaadó jogos érdekének sérelme nélkül. A munkaadók általában, mint praktikus szociológusok megértik a haladó szellemét, a modern szocializmust és annak — a saját jól felfogott érdekükben is — a lehetőség

határai között igyekeznek eleget tenni. Ámde humánus és korszerű törekvésük érvényesülésének útját állja a hamis szocializmus tévelygése és rosszhiszeműsége, amely önző érdekből áthidalhatlan örvényt váj a munkaadók és munkások közé, vagy erőszakosan, minden átmenet nélkül majmolja azt a külföldi szocializmust, mely évtizedes fejlődés folytán mai álláspontját elérte és azt megvédeni és modern irányban fejleszteni törekszik. Az ő munkásságuk érett a szocializmus modern felfogására, míg a mienk azt sem tudja, hogy miért és hogyan küzdjön, hanem vezetteti s törvénytelen utra terelteti magát lelketlen izgatók által, akik nem mint társadalmi problémát, hanem mint jól jövedelmező megélhetési forrást kezelik magát a főkérdést, melyből tőkét kívácsolnak s míg a tőke ellen izgatnak, ők maguk a zavarosban a tőkét halaszszák a gyengébb s félrevezetett, fél a munkások filléreiből.

Ezek az élődi agitátorok hajszolják bele a munkásokat, az alkalmazottakat a főnökök, a munkaadók elleni harcba s ingerlik teljesíthetetlen követelésekre. Létesítenek munkás szervezeteket, melynek harcmódorát eléggé jellemzi az a felhívás, melyet az aradi kereskedelmi alkalmazottak a petrozsényi kereskedelmi alkalmazottaknak is megküldöttek csatlakozás és hasonértelmű eljárás végett. Ebben a rendelkezésre álló felhívásban ez áll:

— „Követeléseink a következők:

Március 1-től, október 1-ig reggel 7 órától déli 12 óráig, délután 2 órától este 7 óráig; október 1-től, március 1-ig reggel 8 órától déli 12 óráig esti 7 óráig terjedő munkaidő.

Teljes vasárnapi munkaszünet.

A Gergely naptárban jelzett ünnepeken reggel 7 órától déli 12 óráig és délután munkaszünet. Kijelentjük, hogy inkább kilépünk valamenyien, de ebből a követelésből egy jöttányit nem engedünk.

Már engedelmet kérünk, midőn az alkalmazottak a munkaadó főnökökkel szemben ilyen hangon s ilyen követelésekkel lépnek fel, akkor ők hívják ki az ádáz harcot s ők helyezkednek szembe a törvény rendelkezésével, amely a munkaszünet előírja.

A közönség érdeke követeli, hogy vasárnaponként délelőtt 10 óráig s az ünnepnapokon is beszerezhesse szükségletét. A kereskedők ilyenkor csinálnak forgalmat. Ezzel azonban a hamis szocializmus cégére alatt felbujtott alkalmazottak nem törődnek, hanem ultimátummal kést szegeznek a munkaadók ekzisztenciája ellen. Nem is egyezkednek, hanem rájuk parancsolnak. A mi kereskedői alkalmazottainkba bizonyára több a méltányosság és tisztesség érzet s nem ülnek fel a képtelen követeléseknek s visszautasítják a haragra ingerlő felhívást s meggondolatlanul nem veszélyeztetik a saját érdeküket a főnökökkel együtt.

A kérdéshez még lesz több szavunk.

Hóditás.

A mi speciális helyzetünkkel való foglalkozás megérleli bennünk olykor a gondolatot: nem helyes irányban haladunk a zsilvölgyi munkás élet és ipari fejlődés megteremtése céljából. Nem törődünk azokkal a bennünket közelről érdekelhető jelenségekkel, amik pedig az egész előhaladásra nagyon fontos és sajátos írt ad annak. Mivel egy nagy-ipari élet megteremtéséről van

„PETROZSÉNY ÉS VIDEKE” TÁRGYJA.

Tutus meghalt.

Ugy éjfél körül volt az idő már. Gyéren a vendég és még gyérebben a garas. Előadás után a kompánia egy hosszú márvány asztal köré ült és sört ivott. Az asztal sarkán az a rövid szoknyás, kék panamás leány, aki este azt a botrányosan pajkos nótát szokta énekelni; a kis bőgréről, amit egyszer a rendőrség is be akart tiltani. De a leány kivívta magának. Nagyon sok sört itak és az arcok vörösek voltak. Hanem azért mondhatnám, nem az alkoholtól: nem. Sokkal inkább a lelkesedéstől. Nem is csoda. Ennek a nótának minden sora aranyat ér:

Daj, daj, dái,
Haj! szivem Záli
Haj szivem záli
Gyere velem hát!
Daj, daj, dái
Haj, szivem Záli,
Haj szivem Záli
Csókom rakom rád.

Nagyon sok az edessége a kis hunefut versikének. Aztán a dallam. Haj! Nem bordal: nem. De valami fül-séges artista ének. Nem tudja ezt más megérteni. Sok keserűség, sok szenvedély, meg sok bohémság van benne. Csak érezni kell. Tutus azonban nem énekelte. A leány, ült az asztal sarkán. Szomorú volt, mint egy elárult kintornás a Király-utcában. Azt mondták, hogy huszonegy éves és sok szeretője volt. Pedig még mindig rövid szoknyát visel. Nem szeretett soha senkit. Már tet-

szik tudni komolyan nem. Azok a szeretők? Az más. Oda nem kell szeretni. Hanem most? Egy alacsony szőke fiuba bolondult bele. Afféle pasas. A gyerek szerdán, meg szombaton, a két eszes napon eljön meghallgatni a nótákat. Megiszik egy üveg bort. Az arca tulságosan unott, mintha blazirt lenne. A bortól se lesz piros szája. Megvárja a legutolsó számot is, aztán lomhán felveszi a kabátját, öt krajeár borralalót ad a pincérnek és eltűnik. Hogy ki ő és merre van hazája? Járjon utána a rendőrség. A lány persze azt mondta, hogy valami ingerlő van benne. Ingerlő. Mert hogy az az eltűnés nagyon titokzatos. Aztán még nem látta lányokkal vacsorázni soha senki. Nem is szólhatunk pezsgőről. Mintha smucián volna. El is neveztek az emberek, különösen a nagy vörös humorista papmacskának. Ugy is szólították. Egyszer Tutus azt mondta azért nekik:

— Kikaparom a szemeketek.

De nem tette meg soha.

Tutus pedig komolyan szerelmes volt. Ebbe a fiuba. A papmacskába. Akinek még csak bajusza sincsen. És pénze? Bah! Hogy lehetne az ilyennek pénze.

Mikor aztán egy a kilencedik pohár sörnél volt a társaság (a lányok a tizenharmadiknál) és hangosabb lett és gyakrabban sirt fel a „daj, daj, dái” a leány észrevétlenül ellillant. Mint a hogyan az is ismeretlen szőke fiu (a papmacska) szokott. A magyar komikus ki is jelentette:

— Konstátalom, hogy Tutus udvarlót kapott.

— Ah! mondták mindnyájan, elszörnyűködve. Oda a nagy szerelem!

— Na igen. Mivel jónak látta eltűnni.

A nagy szőke asszony, (és valóban asszony volt, csakhogy férj nélkül) akinek legutóbb egy képviselő ud-

varolt, nevetve tette hozzá:

— Gyerekek, ne törődjetelek vele. Bolond a szegény.

— Bolond. Persze, hogy bolond, hagyta helybe mindenik.

Ezzel aztán el is felejtették egy időre a lányt. A sör fogyott és sikoltott a nóta. A vörös humorista felállott az asztal tetejére és elmondta az új kuplóját, ami holnap este akart a kávéházban bemutatni. Az elejét már nem lehetett érteni a szeszgőztől. Dadogott egy kicsit szegény. Hanem a vége. Kérem szépen, az más:

Hahaha:

— Volt nekem egy csunya vén,

Hahaha:

— Eladtam, eladtam én.

Mivel pedig nem ért el vele valami különösebb hatást, azért jónak látta egy pár sörös pohárnak a földköz csapását. A kávé nem szolt semmit. A pincérek se. Csak a szőke asszony mondta gyöngéden:

— Oh te kis krokodil!

Igy hát kettőt még megreszkírozott. Akkor aztán lehúzták az asztal tetejéről. Óvatosan, nagyon óvatosan.

Már reggel felé járhatott az idő. A gázlángokat a pincérek egyenkint oltogatták ki, amint erősebb és erősebb lett a reggeli szürkület. A kasziros lány már régen haza ment s a trónuson halvány fényvel rövid gyertya égett. A kompánia rettenes állapotban akart nekiindulni az ebredő reggelnek. A lányok felfogták a szoknyájukat, mintha a pádiumon lettek volna, az urak meg megfordítva próbálták kopott cilinderüket a fejükre tenni. A kávéház ajtajánál aztán tanakodni kezdtek, hogy mi is a teendő. A lányok azt ajánlották, hogy valami bale-

– **Fák napja** A kultuszminiszter intenciója evről-
évre szebben érvényesül a Zsilvölgyben. A fák kultusza
terjed s erős fa- és gazdálkodási szerető ifjuságot fog
nevelni az a tanító-gárda, amelyre bízva van Hunyad-
vármegye déli részének gyermek-nevelése. Április 15-én
Vulkánban, az elrendelt "fák napján" Vass és Bakó
tanítók vezetésével, kivonultak a gyermekek a tanító-

kertekbe, s ott gyakorlati utasítást kapták a faültetés, metszés és ápolást illetőleg. Láttuk, mily örömmel foglalkozik a gyermek az ilyen munkával. Mily szívesen ültet s lelkesedéssel viszi haza szülei házához azt a pár csemetét, amit tanítója a gondjaira bízott. A vulkáni gyermekek három év óta foglalkoznak gyakorlati kertmunkával és fatenyésztéssel. S ma már ott vannak, hogy örömmel láthatják fáradozásuk gyümölcsét. Az elvetett mag kikelt, csemetévé lett, a kis fácska oltva van, nemmes ággal nemessé téve. Mintha csak az ő egyszerű, eredetileg vad lelkük lett volna. Pár év, s édes gyümölcs lesz a szegény, de boldog bányász asztalán. Valjon kinek lesz nagyobb öröme, a gyermeknek-e, vagy pedig a vezető, szorgoskodó tanítóknak? Legyen isten-áldás mindkettő munkáján. Meg kell említenünk, hogy minden nagyobb gyermek párosával kapott részt vad, részt nemes fácskákat, hogy otthon ültessék azt el. Dió, cseresznye, alma, ribizke és egres fácskák voltak. A társulati faiskolába pedig 250—300 oltványt helyezett el a kezelő a „fák napja” alkalmából.

— **Kosztosok teljes ellátással felvétetnek a Bányaahtisztai Olvasókörben.**

— **Egy teljes új zongora szabadkézből jutányos áron eladó.** Cím e lap Kiadóhivatalában.

Felelős szerkesztő: **Zádory Károly.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

1240—1907.

Hirdetmény.

Melynél fogva alulírott előjáróság részéről a dévai m. kir. pénzügyigazgatóságnak 55302 II. 1907. sz. rendelete alapján közhirrre tétetik, miszerint az 1907. évi I. és II. oszt. kereseti adó kivétési és jóváhagyási záradékkal ellátott lajstrom, mai naptól kezdődőleg 8 napi nyilvános közszemlélésre kitéve lett, minél fogva az érdekelt adózók felek azzal értesítettek, hogy azt saját érdekükben bármelyik napon a község háznál megtekinthetik és netáni felszólamlásait beadhatják.

Petrozsény, 1907. április hó 13.

A községi előjáróság.

Eladó ház.

Vulkánban, elköltözés miatt a **Hellebrandt-féle ház** szabadkézből örök áron eladó. Értekezni lehet

Hellebrandt Hedviggel
Vulkánban.

Gyóroki borok.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy vendéglőmben és éttermemben vendégeimnek a **legmérsékeltebb** áron u. m.: a legkitünőbb **gyóroki borokat, kőbányai sör** és **kitünő házi kosztot** szolgálok ki. — **Egyben havi bérloket** (abonenseket), a legolcsóbb feltételek mellett fogadok el. Céлом ugyanis a **rendkívül felszűkkent étkezési árakat** a méltányosságig mérsékelni, ezért mindent elkövettem, hogy n. é. vendégeimet izléses jó ételek és italokkal a legmérsékeltebb árak mellett szolgáljam ki.

Társas ebédeket, vacsorák elkészítését, kiszolgálását jutányosan vállalom el. Jó családból való vidéki **fiu tanulóknak** üzletemben felvétetnek.

Számos látogatást kér.

BÓZSA JÓZSEF,
máv. vasúti vendéglős.

Gyóroki borok.

Eladó ház telekkel.

Csüdör Boldizsár-féle ház és 487 négyszögös háztelek, a zsidó-templom szomszédságában Lupényben, szabad kézből azonnal eladó. A venni szándékozók értekezhetnek a tulajdonosnál. **Fazekas Dánes**nél Petrozsényben vagy **Simon Balázs**nál Lupényben.

TÖRÖK szerencséje ÖRÖK

Felülmulhatatlan

az a szerencse, mely a bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt

30 millió koronánál több nyereményt fizetünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a két legnagyobb nyereményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a

600.000

koronás főnyereményt

a legnagyobb

400.000

koronás főnyereményt.

továbbá 6 á 100.000, 3 á 90.000, 3 á 80.000, 3 á 70.000, 4 á 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000, 500 koronás és egyéb nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 20-ik új magyar osztálysorsjátékban

125.000

sorsjegyre

62.500

penznyeremény jut

és összesen **16 millió 457.000 korona**

hatalmas összeget sorsolnak ki.

Legnagyobb nyermény esetleg

1.000.000

korona

továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 á 200.000, 2 á 100.000, 2 á 90.000 2 á 80.000, 2 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000, 3 á 40.000, 3 á 30.000, 6 á 25.000, 9 á 20.000, 13 á 15.000, 44 á 10.000 korona és még sok egyéb nyeremény.

A hét melyik napja bír önre nézve különös jelentőséggel? Rendeljen nálunk oly sorsjegyszámot, mely azon nap mellé van jegyezve, amelyen különös eseményeknek volt részese.

Vasárnap 12314	Hétfő 53093	Kedd 123027	Szerda 123028
Csütörtök 12411	Péntek 55348	Szombat 60015	

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — .75, vagy K. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy 3 K.
 $\frac{1}{2}$ „ „ „ 3.— „ „ 6.—; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6.— „ 12 K.

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

f. évi április hó 28-ig,

hozzánk bizalommal beküldeni, miután szerencse-sorsjegyeink igen keresettek és gyorsan elfogynak.

TÖRÖK A. és TSA

— Sürgőnycim: —
Török Budapest.

Bankház R.-T. Budapest.

— Sürgőnycim: —
Török Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Szervita-tér 3a.
saját palotánkban.

I. fiók: Váci-körut 4a.

II. fiók: Teréz-körut 46a.

III. fiók: Múzeum-körut 11a.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle
pemetefü **cukorkánál**

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

I doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Uj üzlet.

Petrozsényben a fő-utcán Gruber-féle házban

butor és kárpitos

műhelyt nyitottam, hol kárpitos munkák javítását jutányos áron eszközölök.

Goldstein Albert,
kárpitos és butorraktáros.

Felhívás.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy mint mindenkor úgy a jelenben is a nagyérdemű közönség érdekét szíveim hordom, ott segítek hol a legszükségesebb az élelmi ciken, hogy szegény és gazdag egyaránt részesülhessen olcsó és jó élelmi cikkeiben.

Takarékosságra üzleteimben nemcsak finom, egészséges és tiszta olcsó **komlós házikenyér, korai zöltségek, különféle hentes áruk,** hanem látva a rém húsdurvaságot, szükségesnek találtam bevezetni az olcsó és naponta friss halat.

Naponta érkezik: **Kabályai fejnélkül, Tőke hal, Tengeri lazac, Tengeri pisztráng, Dorsch, Tengeri csuka, Lepény hal, Póntós tarkos, Rombus hal és Nyelv halak. 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65 krajcár kilógramonként.**

Minden egyes vevőnek, ha szükséges ingyen szolgálak szakácskönyvvvel.

Tisztelettel:

Szentpály Dezső
PETROZSÉNY.

KERESTETIK

két jó szakértő felügyelő, aki mindenféle bányabeli munkával ismeretes legyen és jó vajári bizonyítvánnyal rendelkezzen, azonkívül kerestetik bármily sok munkás u. m. **vájárok, tömedékelők** bányabeli és külmunkálatokra megfelelő és jó fizetés mellett.

Munkába léphetnek bár melyik napon.

GYÖNGYÖSSY LAJOS

vállalkozó
az Urikány-Zsilvölgyi m. Köszénbánya-Társulatnál
LUPÉNY.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta tennálló **papirkereskedésem** ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégitem. **Tanszerek, rajz- és íróeszközök** nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb, kereskedésemben jutányos áron kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultúra tért hóditott a Zsilvölgyben, Petrozsényben **nyomdát** állítottam, majd hírlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmeszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva **könyvkötészetet** rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL.

KOVALD PÉTER és FIA

cs. és kir. szab. kelme- és szörmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár.

Budapest, VII., Szövetség-utca 37. szám.

Megbizói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviseletet létesít és ez által módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a **csomagolási és posta-költségek** mellőzésével — közvetlenül felkereshesse.

WEISZ REZSŐ

PETROZSÉNY

vette át a képviseletét és a gyár rendes áraiban vállalja az **uri-, női- és gyermeköltönyök** disztító- és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végáruk, szörmék stbiek vegytisztítását és festését.

Ugyszintén **ágytollak** tisztítását és **fehérneműek** mosását is.

A nagyérdemű közönség biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos árairol, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviseletet és számos megbízást kér a

Kovald Péter és Fia cég.